

Аутор анализира питање српске геополитике у делу А. Дугина и долази до закључка да овај значајни руски мислилац сугерише да се геополитички Србија мора окренути бугарској геополитици која је практично увек у себи спајала русофилство са германофилством, стварајући у Јужној Европи простор политичке стабилности и склада, што је Средњој Европи постепено могло да отвори излаз ка муслиманском југу и самим тим учини крај превласти атлантистичког Запада у том региону. Штавише, препоручује Дугин, Србија мора да схвати сву двосмисленост оне подршке коју јој је раније пружао Запад и чија цена се лепо данас огледа у антисрпским акцијама западних земаља. Због тога ће геополитичко сједињавање са другим православним источноевропским народима (у првом реду са Бугарском) у јединствен проруски и истовремено према Средњој Европи пријатељски настројен блок створити на Балкану зону стабилности и избацити из употребе срамотни термин «балканизација».

Александар Гјељевич Дугин је доктор политичких наука, философ, публициста, основач Покрета неоевроазијства, творац савремене руске геополитичке школе. Припада православној старообредној Цркви, која је у јединству са Руском православном Црквом. Рођен је 07. јануара 1962. године у Москви. Политички се активирао у мају 1994. године у «Покрету нове деснице», затим је са Едуардом Лимоновим основао Национал-бољшевичку партију, а од 2001. године лидер је политичког покрета «Евроазија». Говори девет језика, између осталог француски, шпански, енглески, немачки и арапски. Ожењен је и има двоје деце.

Дугин перманентно прати збивања у Србији и објављује о томе своја мишљења на сајту Покрета «Евроазија», <http://www.evrazia.org/>. Већ ту се може видети да је Дугин велики пријатељ Срба и Србије.

Када, дакле, разматра геополитички положај Србије, Александар Дугин не избацује емотивни елемент, али, истовремено, уме да на крајње суров начин укаже да је стварност Србије «негде између», да је то међупростор или, другим речима, територија за кусурање великих. Тако је могуће да у предговору српском издању своје чувене двотомне књиге Основи геополитике напише: «Ја јако волим Србију. (...) Сматрам да је средиште света у Србији. Тајно срце планете је негде код вас; ви га чувате, схватате колико би коштало да га изгубите, крварите, гледате у празно, трљате запешћа и чувате...». [1](#) У једном другом раду, Дугин наводи да Срби и Руси нису просто једно – то је најбољи део Срба и Руса заједно узетих, пошто страдају и за Русе, отварајући им (Русима) пут.

[2](#)

Дајући тако велики комплимент Србима, Дугин, ипак, упозорава да геополитика није поезија и емоција: «Геополитика је сувопарна наука, оперише с реалностима лишеним поезије. Али и с те стратешке тачке гледишта стојерност Србије, њена средишњост, њена јединственост међу народима Балкана избија са свом очигледношћу. Ко контролише Србију, контролише Балкан; ко контролише Балкан, контролише огроман медитерански стратешки регион. То је геополитички аксиом за који Срби тако скупо плаћају у својој историји».

[3](#)

Дугин мисли да су САД и ЕУ, односно заговорници «Новог светског поретка» Србију, као уосталом и Русију, отписале. [4](#) «За нас нема места у америкоцентричном свету, у плановима једнополарног глобализма. Јасна и немилосрдна дијагноза, нема шта – осуђени смо на пропаст. Ви сте већ слушали сирене, следећи смо ми (Руси – З. М.)».

[5](#)

Наравно, српски отпор НАТО агресији Дугин сматра исправним, а исказано родољубље хвали.

[6](#)

Оно што је интересантно јесте да је Дугин (не)оправдано против словенофилских и пансловенских идеја (тако дубоких у Србији). Он сматра да »словенство постоји, али да словенизма нема», тј. етничка и лингвистичка блискост словенских народа није довољан основ да би се могло говорити о њиховом културном и карактерном јединству.

[7](#)

За Дугина повратак царистичкој и самим тим у целини «словенофилској геополитици крије у себи страшну претњу

Ради се о томе да током последњих пола века владавине Романова спољну политику династије нису одређивале евроазијске традиције Александра Првог ни перспективе континенталне Свете Алијансе (засноване на алијанси Русије и држава Средње

Европе) већ проенглески и профранцуски пројекти због којих се Русија увлачила у самоубилачке сукобе на страни својих природних геополитичких противника, а против својих природних геополитичких савезника.

Подршка српских захтева

, неодговоран мит о «Босфору и Дарданелима», увученост у европске антигерманске интриге француских масона – све то је Русију наводило на играње политичке улоге која не само да јој није била својствена него је била директно погубна по њу. Покушавајући да се на словенофилском основу учврсти у Источној Европи и будући стално увлачен у сукоб са средњоевропским државама (природним савезницима Русије), царски режим је систематски подривао основе руске државе и Русију директно водио ка политичком самоубиству.»

[8](#)

Потом Дугин закључује да је словенофилска политичка утопија Русију коштала Цара, Цркве и Империје... Истовремено, панславизам је за Дугина још горе геополитичко опредељење, које он сматра наивном и вештачком творевином.

[9](#)

Другим речима, љубав Дугина према Србији је условљена интересима саме Русије, она, дакле, није безусловна како је писао у Предговору српском издању своје књиге Основи геополитике

Србија – међупростор

Развијајући даље идеју Евроазије, Дугин налази да се Европска Империја мора устројити управо око Берлина који се налази на правој и животворној осовини са Москвом, али и набраја које су државе међупростор, односно монета за поткусиривање великих сила. «Стварање осовине Берлин – Москва као носеће западне конструкције Евроазијске Империје претпоставља неколико озбиљних корака у односу на земље источне Европе између Русије и Немачке. Традиционална атлантистичка политика у том региону била је заснована на Макиндреровој тези о потреби да се ту створи «санитарни кордон» у виду тампон – зоне бремените сукобима, а ради осујећивања руско-немачког савеза који представља животну опасност по читав атлантистички блок. У том циљу су Енглеска и Француска тежиле на све могуће начине да дестабилизију источно-европске народе, да им усаде мисао о неопходности «независности» и ослобађања од немачког и руског утицаја.

Оси

м тога, дипломатски потенцијал атлантиста је свакојачко радио на јачању русофобских расположења у Немачкој и германфобских у Русији да би обе земље увукао и локални сукоб око поделе сфера утицаја у међупросторима – Пољској, Румунији, Србији, Мађарској, Чехословачкој, Балтику, Западној Украјини итд.

»

[10](#)

Исту тактику спроводе и данашњи стратеги НАТО, предлажући идеју стварања

«црноморско-балтичке федерације» држава која би била директно повезана са атлантизмом и потенцијално непријатељска како према Русији, тако и према Немачкој. [11](#)

Интересантна је организације, поретка Евроазије, а самим тим и места Србије у том новом поретку. Евроазију Дугин замишља као Империју многих империја. Нова Империја ће на следећен нижем новоу представљати «конфедерацију Великих Простора» или Империју другог реда. Међу њима Дугин издваја четири основне – Европску Империју на Западу (око Немачке и Средње Европе), Тихоокеанску Империју на Истоку (око Јапана), Средњоазијску Империју на Југу (око Ирана) и Руску Империју у центру (око Русије). [12](#)

Унутар тих Империја другог реда ће такође деловати конфедерални принцип. У том смислу Великоруси се, на пример, могу сматрати за посебан народ или чак «земљу» унутар Руске Империје, упоредо са Украјинцима, Белорусима, могуће Србима [13](#) итд., но сви они ће истовремено бити тесно повезани са јурисдикцијом словенско-православног типа оличеном у самосвојном државном систему. [14](#)

Сам Балкан је и за Дугина компликована стварност коју је тешко политички (ре)организовати. Ипак, он предлаже пројекат општесловенске јужне федерације коју би чиниле Србија, Бугарска, Македонија, Црна Гора и Српска Босна, која би теоретски представљала идеално решење, али које је тешко остварљиво у ближој будућности. [15](#) «Штавише, он представља опасан преседан ширинске интеграције која је у етнички сложеним регионима увек проблематична». [16](#)

Ово аргументује Балканским ратовима (Србије, Бугарске и Грчке).

Ипак, за Дугина Срби (и делимично Бугари) у оквиру малог модела читавог Балканског полуострва представљају евроазијски импулс, појављују се као носиоци идеје heartland-а. Решење српског питања у оквиру Евроазијске Империје нема краткорочну перспективу, већ искључиво дугорочну, удаљену. Ако се у далекој перспективи може замислити општа евроазијски опредељена Балканска Федерација, онда се минимум геополитичког програма може формулисати као стварање неправилног ромба Софија – Москва – Београд – Атина (и опет Софија) у коме из Центра полазе два зрака – руско-српски и руско-бугарски који се спајају у Атини. Притом би питање Македоније могло бити решено тако да јој се додели посебан статус, да би се уклонио камен спотицања између све три православне балканске и у различитој мери, потенцијално евроазијске државе.

17

Геополитичка перспектива Срба је изразито проруског, евроазијског карактера, сматра Дугин. Србија се преко верског и етничког чиниоца директно прикључује Русији и представља њен геополитички продужетак на југу Европе. Судбина Срба и судбина Руса је на геополитичком нивоу једна иста судбина. Зато је Србима, да би се вратили извориштима своје европске мисије, неопходно да се окрену Истоку, Евроазији, да схвате смисао и циљеве руске геополитике. Притом звезда-водиља аутентичне српске геополитике не треба да буде наивни и вештачки панславизам чију неоснованост је сјајно приказао руски философ Константин Леонтијев, него управо пројекат Велике Евроазије са Русијом као осовином – својеврстан екуменско-континентални православни неовизантизам. Само ће се у том случају српска тежња вратити својим сопственим коренима и престаће да игра улогу марионете у рукама атлантиста који ове користе само за борбу против Средње Европе и германског света.

Ка бугарској геополитици

Кад год говори о Србији Дугин истиче да Срби морају сарађивати са Немачком, односно Средњом Европом (из контекста произилази поготово када је Русија слаба) и да у томе треба да следи Бугарску геополитику. Не спорећи исправност оваквог расуђивања А. Дугина, ипак ваља подсетити да кад год је Русија била слаба Немачка и Аустро-Угарска нису хтеле да сарађују са Србијом, него су је угњетавале. Тако је било од памтивека, а тако и последње две деценије. [18](#) Због тога ово делује наивно и подсећа на ону народну изреку «Пустио бих ја њега, али неће он мене». Другим речима, није спорна жеља Срба и Србије да сарађују, али између сарадње и окупације, разбијања и стварања од Срба нових народа, космичке су раздаљине. Ипак, погледајмо шта Дугин саветује Србима.

«У геополитичкој историји Европе се може пратити једна стална тенденција, чије разјашњавање ће помоћи у схватању тога шта је за Србију позитивно решење. То је следећа тенденција: савез Истока са средишњом Европом против Запада је увек користан и за једну и за другу страну».

9

[1](#)

Ово је кључни тренутак када Дугин саветује да Срби усвоје бугарску геополитику. «Имајући ово у виду, можемо рећи да се геополитичко опредељење Срба мора

окренути бугарској геополитици која је практично увек у себи спајала русофилство са германофилством, стварајући у Јужној Европи простор политичке стабилности и склада, што је Средњој Европи постепено могло да отвори излаз ка муслиманском југу и самим тим учини крај превласти атлантистичког Запада у том региону. Штавише, Србија мора да схвати сву двосмисленост оне подршке коју јој је раније пружао Запад и чија цена се лепо данас огледа у антисрпским санкцијама западних земаља. Само ће геополитичко сједињавање са другим православним источноевропским народима (у првом реду са Бугарском) у јединствен проруски и истовремено према Средњој Европи пријатељски настројен блок створити на Балкану зону стабилности и избацити из употребе срамотни термин 'балканизација'». [20](#)

И, заиста, ако се погледа историја Срба у протекла два века, мишљење Дугина постаје веома интересантно и актуелно. До душе, не можемо рећи да међу српским политичарима и интелектуалцима није било и таквих који су покушавали да воде политику «на бугарски начин» (посебно пред и током Другог светског рата), али су били онемогућени од англофила. Без обзира, дакле, на прошлост, Дугиново виђење проблема српске геополитике је, пре свега, објективно, иако му је почетна тачка велика љубав према српском народу.

Литература

Бендасјук, С. Ју.: Историческо развитие украинског сепаратизма, в сборнике: Украинская болезнь русской нации
, Издательство Имперская традиция, Москва, 2004.

Волков, Владимир: По националним кућама, Словенски народи у XXI веку: дијагноза и прогнозе, у Зборнику: Јединство православних Словена, приредио: Зоран Милошевић, Филозофски факултет, Источно Сарајево, 2006.

Воейков, Николай Н.: Церковь, Русь и Рим, Лучи Софии, Минск, 2000.

Пише: Зоран Милошевић
среда, 08 април 2009 16:50

Дугин, Александар: Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, Екопрес, Зрењанин, 2004.

Дугин, Александр: Русско-сербска империја против империје америкањске, Српска политичка мисао, 1-2, Београд, 2008

Efimenko, A. J.: Istorija ukrajinskog naroda, Institut za političke studije, Beograd, 1999.

Милошевић, Зоран: "Веймарска метафора" и Русија. К вопросу об отношениях России и США // Традиции в контексте русской культуры: Межвузовский сборник научных работ. Выпуск XIII.- Череповец, ЧГУ, 2006.

Милошевић, Зоран: О войне и Европе, Философские мысли святителя Николая Велимировича (I), «Новая книга России», No 2, Москва, 2006., No 3, Москва, 2006.

Милошевић, Зоран: Действуй быстро и эффективно! Дипломатическая активность боснийско-герцеговинских епископов по разрушению республики Сербской, <http://www.voskres.ru/bratstvo/miloschevitsch1.htm> (2006)

Милошевић, Зоран: Литва и Польша: под аккомпанемент демагогии, Беларуская думка, Минск, No 10, 2007.

Милошевић, Зоран: Идеологија католическо-православног конфликта, у: «Религија и общество – 2: актуалне проблеме савременог религијоведения», Сборник научних трудов, МГУ, Могилев, 2007.

Милошевић, Зоран: Од Малоруса до Украјинаца, прилог проучавања промене културног и националног идентитета Малоруса, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2008.

Милошевич, Зоран: Русские и сербы, Экономическое сотрудничество русских и сербов и разрушение святосаввского культурного образа, Русское Воскресение

<http://www.voskres.ru/bratstvo/miloschevitsh.htm> __ (2008)

Унија, политика Римокатоличке цркве према православним Словенима, приредио: Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2005.

<http://www.evrazia.org/>

1. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, Екопрес, Зрењанин, 2004, стр. 5. [^] 2. Александр Дугин, Русско-сербска империја против империје америчке, Српска политичка мисао, 1-2, Београд, 2008, стр. 83.

[
^
_]
]

3. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 5.

[
^
_]
]

4. Независно од Дугина и ми смо заступали исту хипотезу у раду: «"Веймарска метафора" и Русија. К вопросу об отношениях России и США // Традиции в контексте русской культуры: Межвузовский сборник научных работ. Выпуск ХШ.- Череповец, ЧГУ, 2006.- С.122-141.

[
^
_]
]

5. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 6.

[
^
_]

]

6. «Родољубље није прибежиште ниткова, премда је, заиста, способно да оправда, скине љагу са оних који му се на крају крајева обрате. Родољубље је социјална, политичка и културна норма и скретање са ње је ружно обележје и заматак реалног социјалног екстремизма, нихилизма, субверзије». Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 13. (подвлачење З. М.)

[

[^](#)

]

7. Исто, стр. 81.

[

[^](#)

]

8. Исто, стр. 184.

[

[^](#)

]

9. Исто, стр. 394.

[

[^](#)

]

10. Исто, стр. 198 – 199.

[

[^](#)

]

11. О томе видети нашу књигу Од Малоруса до Украјинаца, прилог проучавања промене културног и националног идентитета Малоруса, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2008., као и наш рад: Литва и Польша: под аккомпанемент демагогии, Беларуская думка, Минск, No 10, 2007, стр. 132 – 136.

[

[^](#)

]

12. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 217.

[

[^](#)

]

13. У споменутом раду објављеном у Српској политичкој мисли, Дугин се залаже за уједињење Русије и Србије у једну империју, чији је основни задатак борба против

америчке империје. Види: Александр Дугин, Русско-сербская империя против империи американской, стр. 83 – 98.

[
^
_]
]

14. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 218.

[
^
_]
]

15. О томе је писао и наш свети владика Николај Велимировић. Види: Зоран Милошевич, О войне и Европе, Философские мысли святителя Николая Велимировича (I), «Новая книга России», No 2, 2006. стр. 17 – 24. No 3, Москва, 2006. стр. 25 – 28.

[
^
_]
]

16. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 301. Дугин подржава све вертикалне (дужинске) интеграционе процесе, а тражи да се осујете све хоризонталне (ширинске).

[
^
_]
]

17. Ово свакако избија сваки аргумент српским атлантистима који о Србији која сарађује са Русијом говоре искључиво као о руској губернији. Види: Зоран Милошевич, Русские и сербы, Экономическое сотрудничество русских и сербов и разрушение святосаввского культурного образа, Русское Воскресение

<http://www.voskres.ru/bratstvo/miloschevitsh.htm>

(2008)

[
^
_]
]

18. Види: Владимир Волков, По национальным кућама, Словенски народи у XXI веку: дијагнозе и прогнозе, у Зборнику: Јединство православних Словена, приредио: Зоран Милошевић, Филозофски факултет, Источно Сарајево, 2006, стр. 35 – 45.

[
^
_]
]

19. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр. 394. Средња Европа је простор бивше Аустро-Угарске монархије и њена супстанца је римокатолицизам који је из мисионарских разлога увек непријатељски расположен према православним Србима. Не постоји начин да се ови римокатолички мисионари

Пише: Зоран Милошевић
среда, 08 април 2009 16:50

пацификују, када су Србија и Русија слабе. О томе видети: Зоран Милошевич, Действуй быстро и эффективно! Дипломатическая активность боснийско-герцеговинских епископов по разрушению республики Сербской,

<http://www.voskres.ru/bratstvo/miloshevitsch1.htm>

(2006) и Зоран Милошевич, Идеология католическо-православного конфликта, у: «Религия и общество – 2: актуальные проблемы современного религиоведения», Сборник научных трудов, МГУ, Могилев, 2007, стр. 86 – 88, затим Зборник радова: Унија, политика Римокатоличке цркве према православним Словенима, приредио: Зоран Милошевић, Институт за политичке студије, Београд, 2005.

[

[^](#)

]

20. Александар Дугин, Основи геополитике, књ. 1, Геополитичка будућност Русије, стр, 395.

[

[^](#)

]